

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินธรรม
สำหรับนักเรียนในศตวรรษ ที่ 21*
SYNTHESIZING ISAN LOCAL LITERATURE TO STRENGTHEN MORALS
FOR STUDENTS IN THE 21st CENTURY

บัญชา ธรรมบุตร¹, รัชนิบูรณ์ เนตรภักดี², ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล³ และ บัญชา เกียรติจรุงพันธ์⁴

Bancha Thammabut¹, Radchaneeboon Nedpakdee², Natthakit Siri wattanatakun³

and Bancha Kiatjarungphan⁴

¹⁻⁴มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

¹⁻⁴Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding Author's Email: thammabut.bancha@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อพัฒนาคตินธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 3) เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 4) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา และนักเรียนระดับประถมศึกษา ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดคตินธรรม แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับ

---

* Received 4 March 2024; Revised 14 March 2024; Accepted 21 April 2024

ประณตศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความรู้เกี่ยวกับคตินธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 4) ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน, เสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน, ศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research article are 1) to synthesize local Isaan literature; To strengthen morals for students in the 21st century. 2) To develop morals for students in the 21st century who organize learning using local Isaan literature. 3) To develop 21st century skills for students who organize learning using local Isaan literature. 4) To study students' opinions on organizing Thai language learning using local Isaan literature. To strengthen morals for students in the 21st century, the target group used in the research consisted of school Thai language teachers and school students, obtained through a purposive selection of the research tools. Including learning management plans morality measurement model questionnaire on students' opinions on learning about local Isaan literature. Statistics used in data analysis include mean and standard deviation. T-test not independent of each other and content analysis.

The research results are: 1) Writing a Thai language learning plan using local Isaan literature. To strengthen morals for students in the 21st century of Thai language teachers at the primary level. Overall, the level was high with an average 2) Thai language learning management using local Isaan literature. To strengthen morality for students in the 21st century of Thai language teachers

at the primary level. It was at the highest level 3) Knowledge about morality. After studying, it was significantly higher than before studying at the .05 level. 4) student opinions Management of Thai language learning using local Isaan literature to strengthen morals for students in the 21st century. Overall, it was at a high level with an average.

Keywords: Synthesizing local Isaan literature, Strengthening morals for students, 21st century

บทนำ

วรรณกรรมเป็นเครื่องมือที่สะท้อนความคิด ความเชื่อ วิถีชีวิตของคนในสมัยต่าง ๆ คำ “วรรณกรรม” นี้ ใช้เป็นครั้งแรกในพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ.ศ. 2475 ซึ่งหมายถึงสิ่งที่เขียนขึ้นทั้งหมด จะใช้รูปแบบใดหรือเพื่อความมุ่งหมายใดก็ได้ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทละครพูด บทละครรำ สารคดี บทความ ตำรา ข่าว ประกาศแจ้งความ ฉลากยา คำอธิบายวิธีใช้ต่าง ๆ ฯลฯ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540 : 1) ชูติมา สัจจามันท์ และคณะ (2543 : 1) ให้ทรรศนะว่า วรรณกรรมเป็นบันทึกความรู้ ความคิด ประสบการณ์ของมนุษย์ สืบทอดและสร้างความเชื่อมต่อของสังคม เป็นกระจกสะท้อนให้เห็น ภาพชีวิตความเป็นอยู่ สังคม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนทรรศนะ ความเชื่อ ของผู้คนในสังคม วรรณกรรมท้องถิ่น เป็นข้อมูลในท้องถิ่นที่แสดงออกด้วยภาษาคำพูด และจำ กันได้ภายในท้องถิ่นของตน เช่น ปริศนาคำทายผญา คำสอย เพลงกล่อมเด็ก หมอลำ นิทานพื้นบ้าน เป็นต้น วรรณกรรมจึงมี ความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะของศิลปะ และการบันทึกทาง ประวัติศาสตร์

วรรณกรรมท้องถิ่นนับว่าเป็นส่วนหนึ่งของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 66 ว่า “บุคคลซึ่งอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการจัดการการบำรุงรักษา และ

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย ส่วนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 5 ว่า ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

อย่างไรก็ตามแม้ว่าวรรณกรรมท้องถิ่นจะมีความสำคัญดังกล่าวข้างต้น แต่พบว่าส่วนใหญ่การสังเคราะห์งานวิจัยให้สอดคล้องกับคุณธรรมจริยธรรมในการนำไปบูรณาการกับการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน ทั้งนี้พบแต่เพียงว่าเป็นการสังเคราะห์ประเภทหรือลักษณะของวรรณกรรมท้องถิ่นเท่านั้น ซึ่งการสังเคราะห์นั้นเป็นการนำผลงานวิจัยหลาย ๆ เรื่อง ที่ศึกษาในเรื่องเดียวกันหรือปัญหาเดียวกันมาศึกษาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อสรุปอย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการได้ความรู้ใหม่ (กรมวิชาการ, 2543 : 14) สอดคล้องกับนางลักษณ์ วิรัชชัย (2542 : 15 - 16) กล่าวว่า การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นระเบียบวิธีการศึกษาหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้นหลาย ๆ เรื่องมาทำการศึกษาวิเคราะห์ และนำเสนอข้อสรุปอย่างมีระบบให้ได้คำตอบปัญหาเป็นที่ยุติโดยที่อุทุมพร จามรมาน (2531 : 1 - 8) ได้แบ่งการสังเคราะห์งานวิจัยออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะและการสังเคราะห์เชิงปริมาณ มีรายละเอียด คือ การสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ คือข้อมูลเชิงคุณลักษณะที่เป็นการบรรยายสภาพการณ์ คุณลักษณะความรู้สึก ความรู้ความสามารถของคน สัตว์ สิ่งของ ปรากฏการณ์ และการสังเคราะห์เชิงปริมาณ คือข้อมูลเชิงคุณลักษณะที่จัดกระทำในรูปตัวเลข เช่น ความสามารถที่จัดกระทำในรูปคะแนนทดสอบ ความรู้ที่จัดกระทำในรูปค่า

นอกจากนี้ทักษะอีกทักษะหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างในการทำให้ทุกทักษะขับเคลื่อนไปด้วยดีนั่นก็คือ Compassion หรือมีคุณธรรม มีเมตตา กรุณา มีระเบียบวินัย ซึ่งเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญของทักษะขั้นต้นทั้งหมด และเป็นคุณลักษณะที่เด็กไทยจำเป็นต้องมี ซึ่งการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้มุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และมุ่งพัฒนาความสามารถทางอารมณ์ โดยการปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของตนเอง เข้าใจตนเอง เห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถแก้ปัญหาขัดแย้งทางอารมณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นสมควรให้ปลูกฝังคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแก่เยาวชนไทย ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ โดยมีจุดเน้นเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข ด้วยการใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบัน การศึกษา การปลูกฝังคุณธรรมจึงหมายถึง การจัดสภาพการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการมีศีลธรรมและจริยธรรมในด้านต่าง ๆ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และพฤติกรรมที่ดีงาม

คุณธรรมของนักเรียนข้างต้นจะเป็นสิ่งที่ครูจะต้องพัฒนา ปลูกฝัง และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะแต่ก็ยังพบว่าครูภาษาไทยหลายคนยังไม่สามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยการบูรณาการวรรณกรรมท้องถิ่นเข้ากับเนื้อหาสาระของตนเองได้เท่าที่ควร ครูขาดแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นมาพัฒนาการเรียนการสอน ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนภาษาไทย ได้กล่าวเป็นทำนองเดียวกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานมีความสำคัญสำหรับรายวิชาภาษาไทยเป็นอย่างมาก เพราะนอกจากจะเป็นการเสริมทักษะและคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นของเอง ผู้เรียนจะซาบซึ้งและตระหนักถึงคุณค่าของวรรณกรรมในท้องถิ่น ตลอดจนมองเห็นรากเหง้าภาษาไทยที่บรรพบุรุษได้สั่งสมมาเป็นเวลานาน แต่ในการนำไปใช้การเรียนการสอนนั้นค่อนข้างจะยุ่งยากเพราะนอกจากขาดองค์ความรู้ด้านข้อมูลท้องถิ่นแล้ว ยังขาดทักษะการออกแบบการจัดการจัดการเรียนรู้โดยการนำวรรณกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ ชลธิชา หอมพุง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ผลการวิจัย ดังนี้ การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ทั้งหมด 58 แนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทุกแนวทางการจัดการเรียนรู้มีค่าประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ เฉลี่ย 5.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 และผลการทดลองใช้และการขยายผล ด้านความพึงพอใจพบว่าทั้งครูและนักเรียนโรงเรียนทดลองและโรงเรียนขยายผลมีความพึงพอใจแนวทางการจัดกิจกรรมในระดับมาก

ที่สุด โดยด้านที่พึงพอใจสูงที่สุดคือด้านกิจกรรม รองลงมาคือด้านประโยชน์ และรองลงมาคือด้านเนื้อหา ด้านการเกิดขึ้นของความสามารถในศตวรรษที่ 21 ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มขยายผลมีความความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนสูงขึ้นทั้ง 4 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการใช้วิจารณญาณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการแก้ปัญหา

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้เมื่อได้ข้อมูลการสังเคราะห์แล้ว จะนำไปใช้ในการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้กับครู ซึ่งครูอาจจะนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวไปพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อพัฒนาคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
3. เพื่อพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน
4. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์งานวิจัย

1. การสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้าน ได้แก่ ประชากร คือ ปราชญ์ท้องถิ่นอีสานในจังหวัดขอนแก่น กลุ่มเป้าหมาย คือ ปราชญ์ท้องถิ่นอีสานในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. การสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group Discussion) ได้แก่ ประชากร คือ อาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนรายวิชา คติชนวิทยา/ข้อมูลท้องถิ่น/วรรณกรรมท้องถิ่นในสถาบันอุดมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 15 คน และผู้ให้ข้อมูล คือ อาจารย์ผู้มีประสบการณ์สอนรายวิชา คติชนวิทยา/ข้อมูลท้องถิ่น/วรรณกรรมท้องถิ่น จำนวน 5 ท่าน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เป็นแบบมีโครงสร้าง และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 จึงเป็นที่ยอมรับได้

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยสัมภาษณ์ปราชญ์ชาวบ้านตามอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับข้อมูลด้านวรรณกรรมท้องถิ่น 6 ประเภท ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน คำผญา คำสอย และปริศนาคำทาย 2) คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลวรรณกรรมท้องถิ่นอีสานทั้ง 6 ประเภท มาจำแนกประเภทตามแบบสังเคราะห์ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นมา ซึ่งผ่านผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว 3) คณะผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อคัดเลือกวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน 3 ประเภท ที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยคัดเลือก นิทานพื้นบ้าน ตำนานพื้นบ้าน เพลงพื้นบ้าน ที่แสดงถึงหลักคตินิยม 8 ประการ ของกระทรวงศึกษาธิการ กำหนด เพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ระยะที่ 2 การนำผลไปทดลองใช้

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ประชากร คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ศูนย์เครือข่ายที่ 20 ชับสมบูรณ์โพธิ์ไชย อำเภอโคกโพธิ์ไชย จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 215 คน และกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 30 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 30 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 100 คน

2. วิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis & Mc Taggart ซึ่งแบ่งเป็น 4 วงจร ดังนี้

1) ขั้นวางแผน (Planning) ได้แก่ ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และดำเนินการสร้างเครื่องมือและหาประสิทธิภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ได้แก่ นำแผนการจัดการเรียนรู้มาใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมจำนวน 16 ชั่วโมง ไม่นับปฐมนิเทศ/ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน โดยกำหนดวงจรปฏิบัติการ 4 วงจร ดังนี้ วงจรที่ 1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 - 4 วงจรที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 - 8 วงจรที่ 3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 - 12 และวงจรที่ 4 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 13 - 16

3) ขั้นสังเกตการณ์ (Observer) ได้แก่ ครูผู้สอนสังเกตการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติการสอน ซึ่งครูผู้สอนและผู้ช่วยครูจะสังเกตกระบวนการของการปฏิบัติ และผลของการปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้สำหรับครูผู้สอน แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ช่วยครู แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้ช่วยครู แบบสัมภาษณ์นักเรียน ภาระงาน/ชิ้นงาน แบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แบบวัดคตินิยมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา และแบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21

4) ขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflection) ได้แก่ การประเมินหรือตรวจสอบกระบวนการ ปัญหาที่ได้จากการสังเกตการณ์ ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์และแบบจดบันทึกต่าง ๆ มาอภิปรายวิเคราะห์ เพื่อนำไปพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 2) นำข้อสรุปที่ได้มาปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ใหม่ 3) สรุปผลการวิจัย นำผลที่ได้จากการปฏิบัติทั้งหมด ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ วิเคราะห์มาสรุปและปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ใหม่ ซึ่งจะทำได้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพที่ส่งผลให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับหลักคตินิยม และมีความสามารถด้านทักษะในศตวรรษที่ 21 เพิ่มขึ้น

3. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง ไม่นับปฐมนิเทศ/ทดสอบก่อนเรียน และทดสอบหลังเรียน 2) เครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ (1) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ (2) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ (4) แบบสัมภาษณ์นักเรียน (5) แบบประเมินภาระงาน/ชิ้นงาน (6) แบบทดสอบ

ท้ายวงจร 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ ได้แก่ (1) แบบวัดคติธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ (2) แบบวัดทักษะในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา เป็นแบบวัดชนิดปรนัย จำนวน 15 ข้อ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1) ก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คณะผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดศูนย์เครือข่ายชัยภูมิโพธิ์ไชยศูนย์ที่ 20 สพป.ขอนแก่น เขต 2 เพื่อให้ครูผู้สอนภาษาไทยเข้ารับการประชุมเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเพื่อพัฒนาคติธรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา
2) ครูผู้สอนดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 6 แผน แผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 วงจรปฏิบัติการ 3) การสะท้อนผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละวงจรปฏิบัติการ จะมีการประเมินพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน พฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน การทำแบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ 4) ประเมินผลนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านคติธรรมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และด้านความคิดเห็นของนักเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในช่วงระหว่างดำเนินการปฏิบัติการ และหลังจากสิ้นสุดการปฏิบัติการวิจัยในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ มาวิเคราะห์คุณลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้ 1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้จาก แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้ช่วยวิจัยจะเป็นผู้บันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้วิจัย แบบบันทึกผลหลังการใช้แผนการจัดการเรียนรู้ และแบบสัมภาษณ์นักศึกษา โดยนำผลที่ได้จากการสะท้อนมาวิเคราะห์ อภิปราย สรุปเป็นผลการวิจัยเพื่อให้ได้แนวทางหรือรูปแบบการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ 2) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จาก แบบทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการ แบบวัดความสามารถด้านการเขียนเพื่อการสื่อสาร และแบบวัดความสามารถด้านการเขียนเพื่อการสื่อสาร

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และค่า t-test

ผลการวิจัย

1. ผลการสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า บุคคลทุกคนเห็นเป็นแนวทางเดียวกันว่า มีความต้องการอย่างยิ่งที่จะให้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ที่จะทำให้ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาด้านการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมให้นักเรียน

2. ผลการศึกษาการพัฒนาคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน พบว่า 1) ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 90 แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน และ 2) ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 90 แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน

3. ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน พบว่า ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05 ทั้งนี้ก่อนเรียนในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 15 คะแนน เมื่อเรียนแล้ว ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 25 คะแนน สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน

4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.18$)

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหรือสัมภาษณ์ บุคคลทุกคนเห็นเป็นแนวทางเดียวกันว่า มีความต้องการอย่างยิ่งที่จะให้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ที่จะทำให้นักเรียนไทยระดับประถมศึกษา มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมให้นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา หอมฟุ้ง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า วรรณกรรมมีบทบาทที่สำคัญในการสอนการปฏิบัติตนและคุณธรรม จริยธรรม และสะท้อนภูมิปัญญา ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม การวิเคราะห์ทางจิตวิทยาพบว่าวรรณกรรมส่งเสริมให้บุคคลมี Super Ego ด้านทฤษฎีการเสริมแรง ปรากฏทั้งตัวเสริมแรงบวกและตัวเสริมแรงลบและการวิเคราะห์ด้านสังคมวิทยา มีการกล่าวถึง บรรทัดฐานทางสังคม 3 ประเภท ได้แก่ วิถีประชา จารีตประเพณี และกฎหมาย สถาบันทางสังคมปรากฏ 3 สถาบัน คือ ครอบครัว ศาสนา และการปกครอง

2. ผลการศึกษาการพัฒนาคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน พบว่า ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน และ ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 90 ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา หอมฟุ้ง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชา

ภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุก เพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ได้ทั้งหมด 58 แนวการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทุกแนวการจัดการเรียนรู้มีค่าประเมินคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.00) และนิวัฒน์ ชินเสริม (2565) ได้วิจัยเรื่อง ละครเวทีสร้างสรรค์จากวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน : ลักษณะเด่นและความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทยโดยการบูรณาการละครเวทีสร้างสรรค์เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นทักษะการสื่อสาร ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา และทักษะความคิดสร้างสรรค์

3. ผลการศึกษาการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน พบว่า ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา หอมพุง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนสูงขึ้นทั้ง 4 ด้าน ตามลำดับ คือ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านการใช้วิจารณญาณ ด้านความคิดสร้างสรรค์ และด้านการแก้ปัญหา และนิวัฒน์ ชินเสริม (2565) ได้วิจัยเรื่อง ละครเวทีสร้างสรรค์จากวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน : ลักษณะเด่นและความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบละครเวทีนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงทักษะของผู้เรียนจากกระบวนทัศน์แบบดั้งเดิมไปสู่กระบวนทัศน์ใหม่ สู่การพัฒนาต่าง ๆ อาทิ ความเชื่อมั่นตนเอง ความยืดหยุ่น การตั้งใจ และความตระหนักในสภาพแวดล้อม

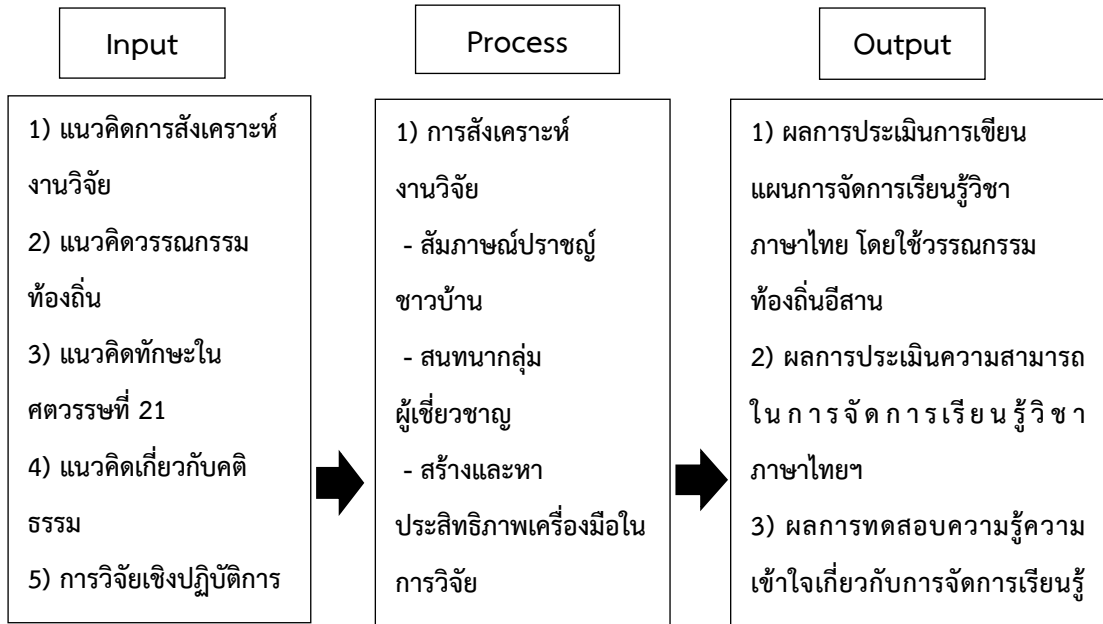
4. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่าความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.18)

ซึ่งสอดคล้องกับ ชลธิชา หอมฟุ้ง (2560) ได้ทำวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งครูและนักเรียนโรงเรียนทดลองและโรงเรียนขยายผลมีความพึงพอใจแนวการจัดกิจกรรมในระดับมากที่สุด และสุดาพร รินสมปาน (2562) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่กับวรรณกรรมท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้อริยสัจสี่กับวรรณกรรมท้องถิ่นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 คณะผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดอบรม การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับครูสอนภาษาไทย และส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สูงขึ้นและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ดังแผนภาพโมเดลต่อไปนี้

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

1. สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.41) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.08)

1.2 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ผลการศึกษา พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้วิชา

ภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.54$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.10)

1.3 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม ก่อนและหลังเรียน ผลการศึกษา พบว่า ความรู้การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่ทำแบบวัดคตินิยม พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ .05

1.4 ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียน การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.48$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.18)

2. ข้อเสนอแนะ

การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษ ที่ 21 คณะผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยพบว่า การสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษ ที่ 21 สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้ โดยจะต้องมีการเตรียมสื่ออุปกรณ์ เอกสารให้ครบถ้วน ทั้งนี้เนื่องจากหากขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปอาจทำให้การจัดการเรียนรู้นั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อนำการสังเคราะห์วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยม สำหรับนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ไปสร้างเป็นหลักสูตรฝึกอบรมครูประจำการทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2540). การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน/กรมวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชลธิชา หอมฟุ้ง. (2560). การพัฒนาแนวการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรม ท้องถิ่นเป็นฐานร่วมกับการเรียนรู้แบบเชิงรุกเพื่อส่งเสริมความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ ฉบับภาษาไทย, 10(3), 332 – 346.
- ชุติมา สัจจานันท์. (2543). การพัฒนาเกณฑ์การประเมินค่าวรรณกรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สถาบันภาษาไทย กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- ธวัช ปุณโณทก. (2544). การวิจัยเรื่อง ไทยศึกษาและวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน. วารสารธรรม ทรรศน์, 2(1), 43.
- _____. (2522). วรรณกรรมอีสาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิวัฒน์ ชินเสริม. (2565). ละครเวทีสร้างสรรค์จากวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน : ลักษณะเด่นและ ความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาไทย. ใน ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาและวรรณกรรมไทย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พัชลินจ์ จินนุ่น. (2563). สถานภาพการวิจัยวรรณกรรมท้องถิ่นภาคอีสานในรอบสองทศวรรษ (พ.ศ. 2540 – 2560). วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 37(2) : 174 – 185.
- มนัส สุขสาย. (2544). วรรณกรรมอีสาน เรื่อง ธรรมดาสอนโลก : จารปรีวรตจากอักษรธรรม โบราณอีสานเป็นอักษรไทย. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มูนมั่งไทยอีสาน.
- มหาศิลา วีรวงศ์. (2539). ประวัติศาสตร์ลาว. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มติชน.

- สุตาพร รินสมปาน. (2562). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการปรับใช้รูปแบบการสอนวรรณคดีไทยโดยประยุกต์ใช้ร้อยสัจสี่กับวรรณกรรมท้องถิ่น. ใน ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิน ทองปั้น. (2563). รูปแบบการบริหารจัดการสภาพพลเมืองเชิงพุทธ จังหวัดขอนแก่น. วารสารสถาบันวิจัยพัฒนธรรม, 7(2), 85 – 100.
- อุทุมพร จารมรمان. (2531). การสังเคราะห์งานวิจัย : เชิงปริมาณเน้นวิชาวิเคราะห์เมตต้า. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พันธุ์ปักษิณ.